

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.528.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację 5149 Pani Posłanki Anny Dąbrowskiej-Banaszek w sprawie usług tłumacza języka migowego online, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych planowane jest na grudzień br. rozpoczęcie realizacji projektu „Centrum Komunikacji dla Osób z Niepełnosprawnością”. Jego celem jest zapewnienie usług w zakresie bieżącego komunikowania się osób z niepełnosprawnościami, o których mowa w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych¹, i które wsparcia w komunikowaniu się potrzebują. Działania podejmowane w ramach projektu będą uwzględniały w szczególności osoby z niepełnosprawnościami narządu słuchu, mowy i wzroku, niepełnosprawnością intelektualną, z problemami zdrowia psychicznego i ze spektrum autyzmu, posługujące się PJM (polski Język migowy), SKOGN (sposoby komunikowania się osób głuchoniemych), korzystające z transkrypcji mowy na tekst, alternatywnych i augmentatywnych sposobów komunikacji (AAC) oraz ETR („Easy to read” – tekst łatwy do czytania). Cele szczegółowe projektu to:

- Utworzenie 3 pionów Centrum Komunikacji
- Podniesienie kompetencji kadry tłumaczy/tłumaczek (PJM) i tłumaczy/tłumaczek przewodników (SKOGN).
- Podniesienie kompetencji specjalistów/specjalistek AAC (włączając w to zapewnienie tekstu w zapisie ETR) oraz specjalistów/specjalistek w zakresie ETR.

Projekt będzie realizowany od IV kwartału 2024 do IV kwartału 2027 roku.

Jednym z zadań projektowych jest Utworzenie pionu Centrum Komunikacji odpowiadającego za zapewnienie usług komunikacyjnych i informacji osobom komunikującym się w PJM, za pomocą transkrypcji mowy, SKOGN, za pomocą alfabetu Braille’a. W ramach zadania mieszczą się:

- Przygotowanie standardów i procedur Centrum Komunikacji w zakresie zapewnienia usług komunikacyjnych i informacji osobom komunikującym się w PJM, za pomocą transkrypcji mowy, SKOGN, za pomocą alfabetu Braille’a.
- Stworzenie i rozbudowa funkcjonalności aplikacji (np. mobilnej lub desktopowej lub kilku aplikacji).

---

¹ Do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami (Art.1 KPON).

- Szkolenia kadry tłumaczy/tłumaczek (PJM) i tłumaczy/tłumaczek przewodników (SKOBN). Szkolenia kadry Centrum - przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń dla tłumaczy/tłumaczek i tłumaczy/tłumaczek przewodników, podnoszących i doskonalących ich umiejętności tłumaczeniowe i kompetencje zawodowe.
- Działania informacyjne, upowszechniające wiedzę na temat usług świadczonych przez Centrum komunikacji: przygotowanie i przeprowadzenie działań upowszechniających wiedzę na temat Centrum Komunikacji („język korzyści”, wizualizacja informacji, dostępność informacyjno-komunikacyjna), skierowanych do osób z niepełnosprawnością, ale też do ogółu społeczeństwa.
- Świadczenie usług zdalnych na terenie całego kraju. Wśród nich wymienić należy: usługi tłumacza/tłumaczki polskiego języka migowego o charakterze dwustronnym (osoba z niepełnosprawnością - tłumacz/tłumaczka PJM) lub trójstronnym (osoba z niepełnosprawnością - tłumacz/tłumaczka PJM - otoczenie). Usługa tłumaczenia odbywać się będzie w czasie rzeczywistym, online, poprzez aplikację mobilną lub inną aplikację; usługę alarmową - połączenie z tłumaczem/tłumaczką PJM w nagłej sytuacji, takiej jak np. wypadek samochodowy, nagłe zdarzenie losowe itp., służyć będzie zaalarmowaniu odpowiednich służb ratunkowych, usługa tłumaczenia odbywać się będzie w czasie rzeczywistym, online, przez aplikację mobilną lub inną aplikację, dostępną 24h/7; usługę transkrypcji wypowiedzi fonicznej na tekst polski- przeznaczona przede wszystkim dla osób słabosłyszących, późno ogłuchłych, nieznających polskiego języka migowego, komunikujących się za pomocą języka polskiego pisanego, jak również głuchoniewidomych. Usługa odbywać się będzie w czasie rzeczywistym, online, poprzez aplikację za pomocą czatu i połączenia audio; usługę tłumaczenia dokumentów - polegać będzie na tłumaczeniu pism, umów, regulaminów itp., umożliwi tłumaczenie tekstu z języka polskiego na polski język migowy lub zapis w alfabecie Braille’a, oraz z polskiego języka migowego na język polski. Usługa będzie zamawiana, tłumaczenie realizowane będzie w ciągu kilku dni. Wymiana dokumentów odbywać się będzie poprzez aplikację mobilną bądź inną aplikację, lub - w przypadku osób głuchoniewidomych - za pomocą poczty tradycyjnej.
- Świadczenie usług stacjonarnych, realizowanych w regionach w zależności od potrzeb, dostępnych specjalistów oraz możliwości finansowych. Usługa osoby tłumaczącej stacjonarnie - dostępna będzie w wybranych częściach kraju, polegać będzie na tłumaczeniu stacjonarnym np. w miejscu pracy, instytucji, placówce służby zdrowia itp. Wykorzystywana będzie w przypadku bardziej złożonych spraw, kiedy nie będzie mogła być zrealizowana usługa tłumaczenia online lub usługa określona w ustawie o języku migowym i innych formach komunikowania się. Tłumaczenie zamawiać będzie osoba z niepełnosprawnością za pomocą aplikacji (np. mobilnej, desktopowej), tłumacz/tłumaczka polskiego języka migowego lub tłumacz/tłumaczka i przewodnik we wskazanym terminie uda się w wyznaczone miejsce.

Rejestry tłumaczy PJM prowadzone są przez wojewodów wyłącznie w formie elektronicznej i zamieszczane w Biuletynach Informacji Publicznej, publikowanych na stronach internetowych poszczególnych urzędów wojewódzkich. Uzyskanie wpisu do rejestru jest bezpłatne. Rejestr tłumaczy PJM, SJM (systemu językowo-migowego) i SKOBN obejmuje następujące dane: imię i nazwisko, numer telefonu lub numer faksu, adres poczty elektronicznej, informacje o zakresie, poziomie i obszarze świadczenia usług. Podstawę prawną stanowi ustawa o języku migowym i innych środkach komunikowania się,

Poniżej przedstawione zostały dane o liczbie tłumaczy w poszczególnych województwach, zgodnie z danymi dostępnymi w rejestrach na 16.10.2024. Liczba nie obejmuje tłumaczy wyrejestrowanych. Rejestry mogą być wykorzystywane jako baza osób, które świadczą usługi tłumaczenia na PJM.

- 1) zachodniopomorskie - 30
- 2) pomorskie - 28
- 3) warmińsko-mazurskie - 31
- 4) podlaskie - 11
- 5) mazowiecka - 76
- 6) kujawsko-pomorskie - 29
- 7) wielkopolskie - 54
- 8) lubuskie - 12
- 9) dolnośląskie - 74
- 10) łódzkie - 28
- 11) opolskie - 25
- 12) śląskie - 62
- 13) małopolskie - 59
- 14) świętokrzyskie - 19
- 15) lubelskie - 28
- 16) podkarpackie - 45

Obecnie nie istnieje celowy fundusz, z którego mogłyby zostać pokryte koszty usług tłumacza języka migowego, ponoszone przez podmioty objęte ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1411). Jest to zadanie własne każdego podmiotu. Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz.U. z 2023 r. poz. 20), usługa może być świadczona przez pracownika administracji publicznej lub podmiot zewnętrzny. Poniesienie kosztów związanych z zapewnieniem usługi leży po stronie podmiotu. Co do zasady, dla osoby uprawnionej w rozumieniu ustawy jest to usługa darmowa. Osoba uprawniona powinna złożyć wniosek o zapewnienie usługi tłumacza na minimum trzy dni przed dniem, w którym będzie potrzebowała jego usług, z wyłączeniem sytuacji nagłych. Powstałe Centrum Komunikacji dla Osób z Niepełnosprawnościami pozwoli obniżyć koszty zapewnienia usług tłumaczy PJM, SJM i SKONG osobom ich potrzebującym.

Osoba z niepełnosprawnością, posługująca się językiem migowym, może otrzymać dofinansowanie do usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika. Dofinansowanie realizują powiaty, a projekt finansowany jest przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Podstawami prawnymi są ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2024 poz. 44, z późn. zm.) i Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. 2015 poz. 926, z późn. zm.). Należy pamiętać, że ta forma finansowania nie zdejmuje z podmiotów objętych ustawą o zapewnieniu dostępności obowiązku zapewnienia tłumaczenia na język migowy na wniosek uprawnionego.

Ponadto, na podstawie ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowuje koszt szkolenia

PJM, SJM, SKONG, tłumacza-przewodnika lub szkolenia z języka polskiego. Wysokość dofinansowania nie może być wyższa niż 20% przeciętnego wynagrodzenia tłumacza PJM, SJM i SKONG. To wynagrodzenie wynosi z kolei 2% przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim kwartale.

Możliwość utworzenia systemu certyfikacji tłumaczy języka migowego jest obecnie poddawana analizom. Propozycje rozwiązań są przekazywane i konsultowane z Krajową Radą Języka Migowego. Obecnie nie zostały podjęte ostateczne decyzje w tym zakresie.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krason

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/